РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виносувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 5-го вересня 1916. Ч. 107. ※ VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, September 5, 1916. No. 107.

ЗАВЗЯТІ БИТВИ В НАПРЯМІ ЗОЛОЧЕВА І ГАЛИЧА.

На захід від Луцка і в Карпатах союзні війска полонили 1.500 Москалів.

НІМЦІ І БОЛГАРИ ПЕРЕЙШЛИ РУМУНСЬКУ ГРАНИЦЮ МІЖ ДУНАЄМ І ЧОРНИМ МОРЕМ.

ПОВСТАНЄ В ПІВНІЧНІЙ ГРЕЦІЇ.

КНЯЗЬ ЛЄОПОЛЬД ІМЕНОВАНИЙ ГОЛОВНИМ КОМАНДАНТОМ ПІВНІЧНОЇ АРМІЇ.

БЕРЛІН, 1. вересня. — **Князь Лєопольд, наслідник баварського короля, зістав іменований головним командантом союзних війск на півночи на місце Гінденбурґа.**

Російські війска розпочали в богато місцях на Волини, в Галичині і в Карпатах новий наступ. Союзні війска відбили всі напади з дуже тяжкими втратами для Москалів.

Урядовий звіт головного німецького штабу звучить:

„**АРМІЯ КНЯЗЯ ЛЄОПОЛЬДА:** Від Балтійського моря до Припети панує спокій.

„**На Волини, на полудневий захід від Луцка, Москалям пощастило ся здобути дещо терену. Однак опісля наші війска перевели протинаступ і змусили неприятеля з великими втратами уступити назад. В наші руки попало 409 полонених.**

„На лінії Броди-Зборів відбуваєть ся сильна перестрілка артилерії. На полудне від Зборова на малім просторі неприятель осягнув деякі незначні успіхи. Всі прочі напади відбито.

„**АРМІЯ АРХИКНЯЗЯ КАРЛА:** На лінії між Носовом (над Золотою Липою) а Дністром прийшло вчера до завзятих боїв. В північній части напад Москалів зістав зломаний, заки ще зближили ся до наших становищ. Дальше на полудневий захід в околиці Маріямполя наші війска уступили на задні становища.

„На полудне від Дністра і на захід від Станиславова наші війска відперли сильний напад Москалів.

„В Карпатах, на полудневий захід від Шипоту, східнопруські полки задержали становища у своїх руках помимо великої переваги нападаючих Москалів".

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 1. вересня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„**Підчас оглядання окопів в околиці Баранович куля поцілила в голову і убила на місци ґенерала Нікітіна.**

„Коло Локачів (на Волини) відбуваєть ся завзята битва. Неприятель переводить сильні напади.

„Таксамо на захід від Алексинця (коло Залозець) відбуваєть ся битва. Наші летуни, кадет Філіпов і поручник Хрізосколов, згинули в боротьбі з ворожим літаком.

„Над Горожанкою, в напрямі Галича, прийшло до завзятих боїв.

„В Карпатах, в околиці Дорна Ватри (недалеко румунської границі), наші війска посунули ся трохи дальше на захід.

„**У вчерашних битвах наші війска полонили 289 офіцирів і 15.501 жовнірів, між тими 2.400 Німців. Також здобуто 5 гармат, 55 машинових крісів і 7 метавок".**

1.500 МОСКАЛІВ ПОЛОНЕНО НА ВОЛИНИ І В КАРПАТАХ.

БЕРЛІН, 2. вересня. — **Наступ Москалів на Волини цілковито зломаний. Війска ґенерала Ліцмана прогнали Москалів зі занятих становищ, спричинюючи їм тяжкі втрати. Неприятель стратив в дводневній битві 1.100 людий в самих полонених.**

Також в околиці Маріямполя (над Дністром) відзискано утрачені становища.

В Карпатах перехиляєть ся битва на сторону союзних війск. Число полонених з кождою хвилею зростає.

Урядовий звіт звучить:

„**АРМІЯ КНЯЗЯ ЛЄОПОЛЬДА: На полудневий захід від Луцка неприятель продовжав вчера рано дальше свої напади, уживаючи притім великої маси війска. Коло Коритниці перевели війска ґенерала Ліцмана сильний протинапад і змусили Москалів до утечі. За два дні полонили в тій битві наші війска поверх 1.100 Москалів і здобули кільканайцять машинових крісів.**

„В околиці Перепельник (15 кільометрів на північ від Зборова) наші війска осягнули також значні успіхи.

„АРМІЯ АРХИКНЯЗЯ КАРЛА: На північний захід від Маріямполя огонь нашої артилерії здержав напад Москалів.

„**В Карпатах місцеві напади Москалям не повели ся. В битві коло Кукуля число полонених зросло вчера о 2 офіцирів і 373 салдатів. Крім того забрано 7 машинових крісів і 3 метавки".**

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 2. вересня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„Коло села Тоболя (над Стоходом) неприятель розпочав офензиву, але огонь нашої піхоти ударемнив її.

„В напрямі до Володимира Волинського, в околиці Коритниці, триває завзята боротьба.

„**В напрямі Золочева і Галича наші війска посунули ся наперед і заняли ворожі становища. Неприятель ставить сильний опір і переводить протинапади.**

„В напрямі Керешмезе наші війска заняли верхи гір на полудне від Воронянки".

НАСТУП МОСКАЛІВ В НАПРЯМІ ГАЛИЧА І ЗОЛОЧЕВА ЗОВСІМ ЗДЕРЖАНО.

БЕРЛІН, 3. вересня. — **Нові напади, які російські війска підняли в напрямі Золочева і Галича, зістали ударемнені. Також і в Карпатах Москалям не повело ся. Їх наступ в напрямі гори Маґури союзні війска відбили з великими втратами для неприятеля.**

Урядовий звіт німецького штабу доносить:

„**АРМІЯ КНЯЗЯ ЛЄОПОЛЬДА: На північ від Зборова Москалі перевели вчера знова цілий ряд нападів. Наші війска під командою ґен. Ебена відбили всі напади, причім часто приходило до боротьби на баґнети.**

„**АРМІЯ АРХИКНЯЗЯ КАРЛА: На схід і на полудневий схід від Бережан прийшло до місцевих боїв. Наші війска відбили всі напади, лише в деяких місцях боротьба триває без перестанку дальше.**

„В Карпатах наступ Москалів був звернений головно на наші становища на горі Маґурі. Неприятель не осягнув тут жадного успіху. Лише гора Плоска, на полудневий схід від Зеленої, остала ся на дальше в руках Москалів".

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 3. вересня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„В напрямі Риґи німецькі війска перевели напад на становища лотиських батальонів. Лотиші відбили напад з великими втратами для неприятеля.

„В напрямі Золочева і Галича ведуть ся завзяті битви, підчас котрих згинув хоробрий полковник Ґірезин. Полковник Чесноков, командант батерії тяжких моздірів, зістав смертельно ранений.

„**В Карпатах наші війска здобули дальші становища в околиці гори Кукуля і в околиці Дорна Ватри. Протинапади неприятеля відбито. 300 полонених попало у наші руки".**

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ:

НІМЕЦЬКІ І БОЛГАРСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕЙШЛИ ГРАНИЦЮ РУМУНІЇ.

БЕРЛІН, 3. вересня. — **Союзні війска перейшли в двох місцях границю Румунії.**

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу доносить:

„**Німецькі і болгарські війска перейшли границю Румунії між Дунаєм і Чорним морем та посувають ся в глиб Добруджі. Румунські пограничні відділи були приневолені зі стратами уступити назад.**

„**Рівночасно німецькі й австрійські війска перейшли північно-західну границю Румунії. По обох сторонах Бистриці (румунської) ведеть ся битва на румунській території".**

АВСТРІЙЦІ ОПОРОЖНИЛИ МІСТА ГЕРМАНШТАД І МАРОШ-ВАШАРГЕЛІ.

ВІДЕНЬ, 3. вересня. — З головної австрійської кватири доносять, що союзні війска майже без битви опорожнюють полудневo-східну часть Семигороду.

Урядовий рапорт звучить:

„По 5-дневній боротьбі коло Оршови наші війска уступили на західний берег ріки Черни (лівобічний доплив Дунаю).

„В околиці Германштаду і на північ від Кронштаду румунські війска посувають ся поволи наперед.

„**Опорожнене міста Германштаду і Марош Вашаргелі зарядили військові власти ще в середу".**

НАСТУП РУМУНСЬКИХ ВІЙСК В СЕМИГОРОДІ.

БУКАРЕШТ, 3. вересня. — Румунський ґенеральний штаб доносить:

„**Наступ наших війск відбуваєть ся у всіх напрямах майже без перешкоди дальше. В Кронштаді заведено румунську управу міста.**

„**Дотеперішне число полонених Австрійців виносить 15 офіцирів і 1.800 жовнірів".**

РУМУНИ ОБАВЛЯЮТЬ СЯ ПІДСТУПУ.

ЛОНДОН, 3. вересня. — Опорожнене і уступлене австрійських війск зі Семигороду викликало серед висших кругів військових підозріне, що Австрійці мають намір заманити румунську армію в глиб Семигороду, щоби її відтак несподівано окружити і відтяти їй відворот до Румунії. В сей спосіб оправдують вони причину, задля якої наступ румунської армії відбуваєть ся липше поволи наперед.

БОЛГАРІЯ І ТУРЕЧЧИНА ВИПОВІЛИ РУМУНІЇ ВІЙНУ.

БЕРЛІН, 2. вересня. — **Урядово донесене, що Болгарія і Туреччина виповіли дня 31. серпня війну Румунії, відкликуючи з Букарешту своїх послів.**

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

РЕВОЛЮЦІЯ В ПІВНІЧНІЙ ГРЕЦІЇ.

ПАРИЖ, 3. вересня. — **Останні вісти доносять, що в Солуни основано „Комітет для оборони Македонії", на чолі котрого станув полковник Дзімбранакіс. До комітету належить богато визначних осіб військових і цивільних. Згаданий комітет видав до населеня відозву, взиваючи його до творення полків добровольців проти Болгарів.**

На сторону комітету перейшла 11. дивізія грецького війска, яка стояла залогою в Солуни, і міська поліція. Всі форти в Солуни і військові будинки находять ся в руках сторонників комітету.

Лише скоре виповіджене війни Грецією Болгарії може здержати населене від отвертого повстаня проти грецького правительства.

В ГРЕЦІЇ ПРОГОЛОШЕНО ВОЄННИЙ СТАН.

ЛОНДОН, 3. вересня. — **З Атен і Солуня надійшли тут лише дуже скупі вісти. З них показуєть ся, що повстанє проти грецького правительства обіймило також дві прочі північні грецькі провінції, Епір і Тесалію.**

В цілій Греції проголошено воєнний стан.

АНГЛІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ В ГРЕЦЬКИХ ПРИСТАНЯХ.

АТЕНИ, 2. вересня. — **Англійські воєнні кораблі закинули якори в грецьких пристанях Піреос і Фалерон.**

Англійці забрали 4 німецькі і 3 австрійські кораблі торговельні, які від початку війни були інтерновані в грецьких пристанях.

НОВЕ НАСИЛЬСТВО АНГЛІЙЦІВ НА ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ, 3. вересня. — Англійський і французький посол вручили вчера вечером нову ноту грецькому правительству. Отся нота звучить:

На приказ своїх держав низше підписані мають честь звернути увагу грецького правительства на отсі справи:

1. З огляду на те, що їх правительства довідали ся з певних жерел, що вороги при помочи грецької почти і телеграфу одержують вісти про рух союзних війск, правительства домагають ся передачі їм контролі над почтовими і телеграфічними урядами в Греції.

2. Взиваєть ся, щоби грецьке правительство усунуло з держави всі особи, підозрілі о шпигунство в користь ворожих держав.

3. Взиваєть ся, щоби грецьке правительство виточило слідство всім своїм горожанам, які займають ся шпигунством в користь центральних держав.

ПОГОЛОСКИ ПРО УСТУПЛЕНЄ ГРЕЦЬКОГО КОРОЛЯ З ПРЕСТОЛА.

ЛОНДОН, 2. вересня. — **Зі Солуня надійшли вісти, що грецький король Константин уступив з престола в користь свого сина Ґеорґія. З огляду на малолітність нового короля становище реґента має обняти Веніцельос.**

Дотепер однак нема на се урядового потвердження. Инші вісти доносять, що грецький король зі страху перед революцією втік до Ляріси (т Тесалії) під охороною прибічної сторожи.

В АНҐЛІЇ:

13 ЦЕПЕЛІНІВ БОМБАРДУЄ ЛОНДОН.

ЛОНДОН, 3. вересня. — **У вчерашнім нападі на Анґлію взяло участь 13 цепелінів. З тих 3 цепеліни досягнули Лондон. Се був найбільший напад, який взагалі дотепер Німці перевели на Анґлію.**

Урядовий звіт звучить:

„**Вчерашний напад, в якім брало участь 13 цепелінів, належить до найбільших і найстрашнійших від початку війни. Цілию нападу були важнійші промислові місцевости у східній Анґлії і Лондон.**

„**Лише 3 цепеліни взяли участь в бомбардованю Лондону. Один цепелін згорів, поцілений гарматною кулею.**

„**Точних відомостий про страту в людях і маєтку ще годі було зібрати".**

В АЗІЇ:

ТУРКИ ПОЛОНИЛИ НА КАВКАЗІ 5.000 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 2. вересня. — **Турецькі війска віднесли велику побіду над російською армією недалеко побережа Чорного моря. Турки розпорошили російську армію в силі 50.000 людий, беручи 5.000 Москалів в полон.**

Турецький ґенеральний штаб доносить:

„На лівім крилі нашого боєвого фронту наші війска розбили армію Москалів, зложену з 2½ дивізій.

„**Поверх 5.000 Москалів взято в полон. Притім здобули наші війска значне число гармат і машинових крісів та велику скількість воєнних матеріялів".**

ДО НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ.

Адміністрація часописи „Свободи" повідомляє отсим своїх Вп. Передплатників, що задля незвичайної підвишки цін газетного паперу і других друкарських матеріялів, з днем 8-го серпня б. р. передплата сеї часописи зістала підвисшена і тепер виносить:

В Злучених Державах на рік	$2.50
„ „ „ на 6 місяців	1.25
„ „ „ на 4 місяці	1.00
В Джерзи Сіти і за границею на рік	3.25
„ „ „ „ „ на ½ р.	1.75
„ „ „ „ „ кварт.	1.00

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION!	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 8 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакция не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилі.

Читаємо в 201. числі шікаґовського „Дзенніка Звйонзкового":

Руська (русіньска) „Свобода", виходяча в Джерзи Сіти, Н. Дж., помістила в останнім числі статю п. з. „Польська справа", у якій в спосіб доволі їдкий і глумливий обговорює появляючі ся як в Берліні так і в Петроґраді проекти уладженя Польщі.

Ся часопись, наводячи наші слова про російські проєкти, додає від себе на кінци таку замітку:

„Показує ся отже, що ні центральні держави ні Росія не думають про відбудоване Польщі в такій формі, як сего бажав би собі польський нарід, то є независимої держави або бодай в крайній мірі державної автономії. Як центральні держави так і Росія будуть старати ся будучу польську провінцію, зглядно провінції, злучити по змозі тісно зі своїми державами".

Чи одначе з того приводу має аж тішити ся „Свобода", котра також хотіла би для Руси видіти ліпші дні — сього направду не розуміємо...

Ми також не розуміємо, як „Дзеннік Звйонзкови", прочитавши нашу статю, міг дошукати ся в ній їдкости, глуму і втіхи. „Дзеннік Звйонзкови" так вже видко заслїпив ся російською орієнтацією і ненавистию до осередних держав, що бачить всюди лише самі чорні краски. Як би ся польська (властиво: москвофільська) ґазета читала всі наші статі про Польщу уважнійше і без упередженя, то вона мусіла би прийти до иншого заключеня. „Свобода" стоїть завше на тім становищи, що всі поневолені народи (отже й Поляки) повинні дістати, як уже не державну, то бодай національну самоуправу. Нехай „Дзеннік Звйонзкови", що дошукує ся у наших статях про польські справи самої лише наруги, кпин і втіхи, зацитує якенебудь місце зі своїх шпальт, де було би сказано, що 40-міліоновий нарід український повинен дістати дрібку свободи і волі. „Дзеннік Звйонзкови" видить скалку в оці „Свободи", а не бачить величезного поліна у своїх власних очах. Та ми сьому не дивуємо ся — так роблять всі царські наємники.

Анґлія заявила, що веде війну в обороні малих держав. Свого часу робили Анґлії закид, що вона спізнила ся зі своїми військами до Бельґії і через те ціла Бельґія опинила ся в руках Німців. Відтак стрітив Анґлію знова закид, що вона прийшла запізно на поміч Сербії і Чорногорі, через що оба ті краї опинили ся в руках Австрійців. До трох разів штука — подумала собі тепер Анґлія і всадила свої війска і фльоту до Греції та „ратує" її, як лише може, від загибели.

Міг би хто думати, що в Росії йде з причини війни до ліпшого. Останні телєґрами доносять, що в Бесарабії міністерство просьвіти позволило навіть на науку языка румунського. Але рівночасно читаємо, що у Фінляндії силою заводять науку языка російського. В Росії, як видко, навіть просьвіта належить до военних операцій.

Скоро лише румунські війска поб'ють Австрійців, Мадярів і Болгарів, побіда Росії запевнена — доносять російські военні кореспонденти.

До українського загалу в Злуч. Державах.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!

В важний і незвичайний час обзиваєм ся до вас, братя і сестри. Важний і незвичайний час, тяжку недолю, великі переміни переживає тепер український народ.

Третий рік іде війна в Европі, огнем і зелізом руйнує українську землю і українських людий. Наш рідний край, українські села і ниви зруйновані, спустошені і спалені. Сотки тисяч наших людий лягли головами, сотки тисяч лишать ся бездольними калїками. І день за днем їх гонять далї на калїцтво, на муки і на смерть. **Там за морем в кождім селї і в кождій хатї руїна і смерть, голод і нужда, смуток і жалоба.**

Не ми вас просимо, панове громадо, а всїх нас кличе зруйнована і скровавлена українська земля; зпоза моря, зі старого краю, кличуть нас наші нещасні братя: поможіть нам!

Ви, що жиєте в спокою і в мирі, **поможіть своїм братям, котрі там мучать ся і погибають на всїх боєвищах европейської різнї, поможіть сльозам вдів і материй, поможіть голодним сиротам, поможіть рідному краєви в нуждї і горю, поможіть всїм нещасним жертвам тої лютої війни!**

УКРАЇНЦЇ І УКРАЇНКИ!

Чорною хмарою йдуть вороги на українську землю. З усїх боків хижі сусїди простягають тяжку руку по пановане над українським народом.

Ми знаємо, що **не вмре, не загине Україна нї під російським нї під польським нї під австрійським панованєм. Не панською ласкою, а своєю силою стояв і стоїть український народ.** Не зломили його нї Турки нї Татари, нї царі нї королї, нї московщина нї панщина. Своєю силою, своїм житєм, своїми поривами народ Хмельницького і Шевченка проти ґвалту і насильства все сьвідчив, що ще не вмерла Україна. Своєю силою обороняв ся від ворогів, своєю силою, своєю працею і боротьбою здобував своє право, свою землю і волю. По обох боках границї ріс і міцнїв український народний рух і в котрій державі прийдеть ся жити українському народови, всюди він буде рости, буде міцнїти, всюди добуде собі **вільне житє, славну будучність.**

Але тепер ми знаємо, що час іде тяжкий. Ми знаємо, як російське царство в час війни здушило українське житє в Росії, як тяжкою кривдою налягло на галицьке українство, як російський уряд зігнав тисячі наших людий в сибірську неволю, розбив українські товариства і орґанізації, нищив наше національне добро, касував права і вольности, позамикав школи, спалив українські книжки, заборонив українське слово, українську думку. Ми знаємо, як австрійський уряд боронив Галичину і здобував українську землю для польського королївства, як привів з собою польську шляхту панувати над українським народом, приніс з собою шляхецькі порядки, дав польським леґіонам і мадярському війску люто карати своїх українських горожан. Ми знаємо, що за вірну службу і підданство, за калїцтво і смерть соток тисячів українських людий, за всї безмірні жертви українському народови схочуть заплатити ще тяжшою неволею.

Під военним правом стоїть наш нарід в Европі. Війна розбила всю зорґанїзовану народну дїяльність, всї орґанїзації і товариства, в котрих єднали ся українські люди, щоби добути ліпшої долї собі і свому народови, покасувала конституції і полїтичні права, заперла ті дороги, котрими наш народ ішов до свого визволеня. У всїх державах военний стан не дозволяє збирати ся і радити, не дозволяє нї писати нї говорити свобідно. Военна цензура не пропускає вісток про те, що дїєть ся в сьвітї, про те, що творило ся і творить ся з українським народом, не дозволяє виступити проти кривди, не дозволяє виступити з домаганями за долю народа, за його будучність. Конфіскуєть ся кожде слово опозиції, арештом і тюрмою карає ть ся кождий голос протесту.

За волю народа, за своє право, за рідну справу стоять наші братя за морем в тяжкій боротьбі в нерівнім змаганю проти сильних противників, проти можних ворогів. Українська Громадо! Наш великий обовязок дати їм нашу поміч.

Не наша сила прогнати ворогів з української землї. І ми не кличем вас до боротьби, до повстаня проти европейських держав. Не наше дїло мішати ся до їх кровавих порахунків. Не наше право воювати з ними, бо наші земляки за морем не воюють з ними, не розбивають своїх держав, а тільки в тих державах добивають ся рівного права для свого народу, національної волї, щоб сам український народ правив собою, сам порядкував своїми справами, щоб не було кривди і поневоленя.

Наш обовязок, братя, дати їм поміч.

Хто пішле у нашу рідну землю вільне українське слово, хто поширить вільну українську думку, хто піддержить братів своїх в нерівній боротьбі, хто в тяжкий час додасть їм сили, дасть віри, відваги і завзятя?

До вас обзиваєм ся, братя.

Хто в той час, коли Українцям у старім краю звязано руки і закрито уста, виступить проти кривди, що дїєть над українським народом, хто заступить ся за українську справу, хто піднесе свій голос за рівне право для України, за її волю і самоправність?

До вас обзиваємо ся, братя і сестри, українська громадо в Америці.

Ви доказали йому свою приязнь, свою память тисячами жертв на рідну школу українським дїтям, вашою помочию жертвам війни.

Та тепер потреба ще більша. Поможіть рідному краєви у визвольнім змаганю, поможіть йому постояти за долю і волю свого народа.

Наближаєть ся конець війни, буде рішати ся доля народів в Европі, буде рішати ся доля українського народа. Поможіть вияснити нашу справу перед сьвітом, виступити проти кривди, що дїєть ся над українським народом в Европі, оголосити його потреби і змаганя до вільности і самоправности, поможіть заступити ся перед сьвітом за долю нашого народа, за його будучність.

БРАТЯ І СЕСТРИ!

А третий наш обовязок: перед собою самими, перед **українським народом в Америці.**

Тисячі і десятки тисяч українських іміґрантів привела доля в Америку, нові будуть приїзджати, будуть вертати ся давні. Тисячі найшли тут ліпше житє, становище, добробут. Та десятки тисяч прийшли на визиск і поневірку. Кривджені і визискувані лишать ся в Америці, такими вернуть в старий край.

Хто подасть руку українському іміґрантови, захоронить його від визиску, від зіпсутя, покаже дорогу до ліпшого житя, покаже дорогу і дасть поміч тим, що будуть вертати ся до краю?

Тільки спільною силою українських орґанїзацій можна се зробити.

Тисячі найшли просьвіту, набрали ся знаня. Та десятки тисяч лишили ся темними, неосьвіченими, неписьменними. Несьвідомі, хто вони, дають себе дурити москвофілам, продавати аґентам, дають вести себе на зраду свого народу. Не знаючи свого становища, своїх прав в державі, лишають ся тут слуґами і зайдами.

Хто навчить читати неписьменних, хто дасть книжку письменним, хто просьвітить українських еміґрантів, хто навчить їх, щоби були люди між людьми, щоб вертаючись до старого краю вертали ся з вільної Америки вільними і просьвіченими робітниками, щоб добували собі в Америцї долї як просьвічені люди, як сьвідомі горожани?

Можна се зробити тільки спільною силою українських орґанїзацій в Америці.

Для тої цїли, для тої дїяльности ми зійшли ся всї в **Федерації Українців у Злучених Державах.**

Федерація Українців у Злучених Державах має ширити **просьвіту** серед українських іміґрантів в Америці.

Має закладати курси, щоби **вчити неписьменних читати** і писати, вечірні **школи** для загальної просьвіти, устроювати просьвітні **відчити і виклади**, орґанїзувати **бібліотеки.**

Має ширити **знанє** української історії, літератури, культури, житя і відносин на Україні.

Має осьвідомляти українських іміґрантів про права й інституції Злучених Держав, про **американське житє і відносини.**

Має давати **поміч іміґрантам і вертаючим до старого краю,** давати їм інформації і вказівки, закладати для них іміґраційні доми, помагати їм матеріяльно і морально.

Має **осьвідомляти українських іміґрантів,** щоби приставали до просьвітних, запомогових, кооперативних і юнїйних товариств.

Має помагати Українцям в Европі в їх змаганях до національної вільности, самоуправи і демократії.

Має пропаґувати **українську справу** серед других народів чужомовними, особливо анґлійськими видавництвами.

Має дати поміч українським **жертвам війни.**

До тої справи, до тої дїяльности кличемо вас всїх, велика українська **громадо в Америці!**

УКРАЇНЦЇ І УКРАЇНКИ!

Федерація Українців є неполїтична безпартійна орґанїзація, котра не торкаєть ся нї справ віри нї полїтичних поглядів своїх членів, не мішаєть ся до справ орґанїзацій, союзів і товариств. Не хочемо від нїкого, аби зрікав ся своєї думки, свого погляду, своїх полїтичних переконань і полїтичної боротьби, щоб покидав свою громаду, свою партію і орґанїзацію.

Але памятайте, братя, що є такі справи, котрі не вдадуть ся, коли не будемо робити їх разом. **Тож приставайте до Федерації Українців у Злучених Державах.**

Памятайте, братя, в хвилях радости, на весїлях і хрестинах, на забавах і представленях, що там в старім краю ллєть ся кров братів наших постріляних і порубаних, що плачуть вдови і матери, що гинуть дріб дїти без хлїба і без дому. І що треба їм помогти.

Памятайте, що треба нашому народови просьвіти і осьвідомленя і що тільки сам нарід може її собі дати.

Памятайте, братя, що тяжкий і важний се час для українського народа, що скоро буде рішати ся його доля. Тільки ми на вільній земли можемо сказати вільне слово на його сборону, можемо підняти голос проти кривди й неправди, можемо вияснити українську справу перед сьвітом, можемо виступити чесно і сьміло за змаганє українського народа до національної вільности і єдности.

І памятайте, що одинцем ми слабі і немічні і що в союзї всїх орґанїзацій і всїх Українців в Америці буде повага і сила виконати велике дїло!

Для своєї і народної справи, для своєї й народної будучности помагайте словом і дїлом, збирайте фонди на народні цїли і приступайте всї до Федерації Українців у Злучених Державах.

Ще не вмерла Україна!

ЗА ФЕДЕРАЦІЮ УКРАЇНЦЇВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:

Др. Володимир Сїменович, голова.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

о. Нестор Дмитрів, заступник голови; **Володимир Лотоцький**, заступник голови; **Семен Ядловський**, заступник голови і предсїдатель Екз. Ком.

Андрій Савка, касієр; **Мирослав Сїчинський**, секретар; **Микола Цеглинський**, секретар;

Іван Ардан; Михайло Байдюк.

ЗАГАЛЬНИЙ КОМІТЕТ:

Іван Артимович, Жигмонт Бичинський, Іван Бородайкевич, Евген Василенко, Лев Весоловський, Степан Гладкий, Стефанія Гриневецька, др. Степан Гриневецький, Петро Задорецький, Осип Заплатинський, Дмитро Капітула, Іван Каштанюк, Володимир Коваль, Василь Кузів, Володимир Малїєвич, Василь Момрик, Осип Стеткевич, о. М. Струтинський, Юрій Хиляк, Ілія Чорний.

ІМЕНОВАНЄ ГІНДЕНБУРҐА.

Іменованє Гінденбурґа шефом німецького ґенерального штабу означає зміну не лише военних операцій, але й зміну дипльоматії осередних держав. Його іменованє вказує на те, що головна точка тяжкости военних операцій буде пересунена на східний терен війни.

Гінденбурґ належить до ґенералів так званої „східної военної школи". Більшу часть свого житя посьвятив він студіям военної штуки на случай війни зі східними ворогами. Будучи від початку війни головним командантом союзних війск на північно-східнім фронтї, дав Гінденбурґ чимало доказів своїх спосібностий в укладаню военних плянів і переводженю военних операцій проти російських війск. Сим здобув собі Гінденбурґ повне довіре не лише своєї армії, але й цїлого німецького народа. Він став нинї народним героєм в цїлій Німеччині.

І якраз тоді, коли на сходї через виповіджене війни Румунією загрозила осередним державам нова небезпека, слїдувало іменованє Гінденбурґа шефом німецького головного штабу. Яко шеф штабу він буде мати безпосередний вплив на военні операції на всїх теренах війни. Що Гінденбурґ зверне всї сили на схід, на се вказує його становище в минувшині. Гінденбурґ належав до тих, що противили ся останній офензиві Німців у Франції і офензиві Австрійців в Італії. Коли в лютім сего року німецькі війска розпочали наступ під Верденом, Гінденбурґ мав навіть грозити німецькому цїсареви, що уступить зі становища головного команданта. Після його ґадки наступи у Франції й Італії були лише марнованєм війск без спромоги осягненя якихось рішаючих результатів. Обі ті офензиви мали більше характер полїтичний ніж военний. Розходило ся тут більше о честь і славу для династій ніж о военні успіхи. Доказом сего було те, що команду над німецькою армією під Верденом повірено наслїдникови німецького престола, а команду над війсками австрійсько-угорськими наслїдникови австрійського престола.

Гінденбурґ домагав ся натомісць від головного штабу, щоби з весною сего року розпочати дальший наступ на Росію. Він був і є тепер сего переконаня, що лише цїлковите зломанє російської армії може запевнити осередним державам побіду над ворогами. Росія при великім засобі людського матеріялу може бути лише тоді побита, коли удар буде слїдувати скоро один по другім. Цїлорічна бездїльність союзних війск на сходї позволили Росії на те, що вона доповнила і зреорґанїзувала свою розбиту армію та заосмотрила її завдяки Японії і Злученим Державам у відповідну скількість оружа й амуниції. Російська армія зросла в найбільшу силу якраз тоді, коли силу союзних війск значно ослаблено, відтягаючи резерви на боевий фронт під Верденом і проти Італії. Помимо того Гінденбурґови удало ся небавом здержати дальший наступ Москалів на Волини і в Галичинї. Колиж по сторонї Росії станула ще Румунія і небезпека на сходї стала через те більша, німецький цїсар, аби направити попередні блуди, іменував Гінденбурґа шефом головного штабу.

В дїйсности Гінденбурґ є тепер головним командантом усїх союзних війск. Не лише війска німецькі й австрійські, але також болгарські і турецькі будуть стояти під його начальною командою. **В його руках спочиває тепер доля Німеччини і її союзників.** Очи всїх звернені нинї на схід. На сходї має рішити ся небаром вислїд цїлої війни.

Гр. Семешко.

З СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

12. Омська тюрма.

Омська тюрма то щось надзвичайне... Навіть серед російських тюрем трудно найти другу таку.

Порядки тої тюрми дуже докладно були описані арештантами в їх скарзі до міністра справ внутрішних, котру вони подали вкінци падолиста 1914 р.

Арештанти починають свою скаргу з того, що вони звертають ся до міністра тільки через те, що умовини перебуваня в омській тюрмі неможливі, виключні навіть для російських тюрем, і далі розказують, що хліб їм дають гіркий наче полин, такий, що їсти його ніяк не можна, камери (келії), не дивлячись на сильні морози, опалюють лише кождого четвертого дня, а то і раз на тиждень, скрізь вохкість, зі стін тече, доліики ніколи не миють, навіть не замітають, людий по камерах набивають зверх всякої міри — в камерах розмірених на 10 до 15 осіб, поміщають по 45 до 60 осіб, так що не тільки на нарах (причах), а навіть і на мокрій холодній долівці нема місця для спаня. Всї заяви і скарги перед начальником тюрми жадного успіху не мають, а дозорці звертають ся до арештованих тільки „матерщиною".

Один раз арештовані вернули дозорцеви хліб, бо був такий гіркий, що їсти не можна було, але він знов кинув хліб на долівку і закричав:

— Жрите, когда дають!

Обід арештованим приносили в тих посудинах, із котрих арештанти миють ся в лазнях. Таких посудин давали по дві на 40 осіб, а мисок і ложок зовсїм не давали і через те обідати приходило ся по черзї. Хто мав власну ложку — їв і потім передавав другому. Їсти давали раз на день і то самого кулішу (рідка пшоняна каша на водї); на вечерю нічого не давали.

Богато страшного написали в своїй жалобі арештанти. Між иншим був там і такий випадок: Засланий адміністраційно прапорщик Н. І. Кудин (яко офіцирови, чоловікови упривілейованому. — йому належала ся окрема камера, але його тримали разом з другими) запротестував проти того, що дозорці взагалї лають ся. Кудина за його протест посадили в темний карцер, де й тримали 26 годин. Посадив його в карцер старий дозорець. Н. І. Кудин добивав ся до начальника тюрми, хотів йому поскаржити ся на дозорців, але його не пустили.

Як що так поводили ся з офіцмром, то можна собі уявити, що робили з остальними арештантами!

Свої скарги арештанти можуть пересилати тільки через начальника тюрми. Так було і на сей раз. Коло 10. години вечер, того дня, коли була подана скарга, в камеру прийшов помічник начальника тюрми і просив вислати когонебудь до начальника.

Порадивши ся між собою, арештанти вислали В. Д. Веґмана, політичного засланця, якого мали переслати в Наримський край.

Начальник тюрми приняв Веґмана дуже ввічливо, просив сїдати і сказав:

— Я не рахую вас арештантами; ви є засланцї і попали в мою тюрму випадково, бо вас повинні були везти транзитом*). Всї ваші претенсії у вашій скарзї до міністра будуть в тій хвилї заспокоєні, а недостатки і непорядки усунені.

І таки й справдї на ранок камери помили й почистили, стали палити в печах, лайливих дозорців перевели кудись в инше місце, трохи згодом лазняні посудини замінили мисками і навіть ложок накупили, а хліб стали давати хороший...

Вирнинає питане, чому того всього не зроблено скорше?

Дуже ясно: Начальник тюрми крав гроші, які були призначені на тюрму. Хліб гіркий, з полинової муки, коштував дешевше ніж хліб хороший, дрова теж щонебудь варті, так і все инше... Коли всї кругом крадуть, так чомуж менї не красти, — гадав начальник тюрми — і... крав.

А арештанти... то худоба! З ними не конче треба церемонити ся...

*) Везти транзитом — значить не задержувати арештантів у тих тюрмах, які лучають ся по дорозї між місцем виселеня і місцем засланя.

13. Не розбери — бери.

В Варшаві, скоро після того як вибухла війна, заарештували богато робітників ріжних фабрик і заводів. Наслїдком тих арештів було заслане їх адміністраційно в олонецьку та тобольську ґубернію.

На етап сї робітники попали разом з военно-обязанними (інтернованими) Німцями, котрих висилали до ґубернії оренбурської.

За одним заходом повезли на Оренбурґ усїх.

По дорозї Варшавяки замітили, що їх не туди везуть, куди треба, і вони кілька разів заявляли про те конвоєви, але на їх протести не звернули жадної уваги і везли далї... Врешті решт довезли їх в Оренбурґ і там „посортували" — одного в олонецьку ґубернію, другого повезли назад в Петрозаводск, що лежить біля самого Петербурга, третього в ґубернію тобольську, четвертого відправили на Тюмень і т. д.

Отже поки сї, останні, їздили по етапу, тобольська ґубернія була вже наповнена засланцями і тобольський ґубернатор не захтів їх приняти до своєї ґубернії, бо місця вже бракувало. З тої причини сих нещасливців передержали шість тижнїв у тюменській тюрмі, а відтак повезли кудись далї, здаєть ся в енїсейську ґубернію.

В числї таких „тоболяків" були Вітольд Бізовський, Михайло Колюсса, Маєвський і инші.

Етапна подорож з Варшави до Тюменї через Оренбурґ взяла у них 4 місяцї.

Таке „не розбери-бери" трафило ся не тільки з тими небораками.

Тобольська ґубернія була наповнена в серпни і вересни і вже з початком жовтня ґубернатор перестав приймати нових мешканців. Всїх їх затримували в тюменській тюрмі, поки міністерство справ внутрішних не назначило їм для житя нового місця, а міжтим, не дивлячись на се, людий ще і в грудни направляли в тобольську ґубернію, де їх знова тримали по 1—2 місяців в тюрмі і пересилали деинде.

В тім проявила ся та дивна „єдність" центрального уряду з властями місцевими.

З ПРИГОД НА БОЄВІМ ФРОНТІ.

В однім селї Німцї зістрілили російський літак.

Летунови пощастило ся з бідою осїсти на землю. А тодї він вискочив з літака і вспів ще утїчи, до кого хотів.

Але машина його застрягла по самій серединї між російськими і німецькими шанцями.

Лежала серед поля безпомічно, як підстрілений птах. А з обох сторін заздрісно поглядали на неї вояки і думали:

— Чия вона буде?

Зачали то хитростию, то відвагою, то вкінци силою.

Темної ночи відважнїйші салдати підповзли до літака. Але і між Німцями найшли ся відважні, що також приколїнкували до машини. Пометушились зі собою і відійшли з нічим. Машина стояла на тімсамім місци.

Ходили Москалї днем і ночию, але і Німцї пильно чували: не хотіли випускати з рук добичі.

Так ішло цїлий тиждень. Одних і других брала нетерпеливість. Москалів та забавка коштувала вже 12 салдатів, котрі лягли коло тої машини.

Аж вкінци Москалї впали на помисл. Тихенько підкрали ся, привязали до літака довгий воловід (шнур) і вернули до шанців. Тепер треба було лише сильно потягнути і машина коло них.

Взяли ся салдати до кінця воловода і сїпнули враз — а літак ані рухнеть ся! Що за мара?!

Придивили ся добре — а Німцї і собі непомітно привязали шнурок до літака тай тягнуть на свій бік.

Тягнуть Москалї — тягнуть Німцї. Стало на тім, хто кого перетягне.

Взяли ся салдати до посторонка, обмотали собі руки. Хто був, вискочив з рова і причепив ся до гурту. Як сїпнули — так і повалили ся до шанців. Думали, що літак вже коло них. Аж дивлять ся, машина полетіла до Німців. А до них присунув ся лише другий кінчик перерваного посторонка.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

З причини робітничого сьвята (Лейбор Дей) нинїшне число „Свободи" виходить лише на 4 сторони.

Зелїзничий страйк полагоджений.

Страйк зелїзничих робітників полагоджений. В недїлю рано президент Вілсон підписав біл про 8-годинний день працї. Закон сей має увійти в житє з днем 1. січня 1917 року. Властителї зелїзниць заявили, що будуть поборювати той закон, але покищо він від нового року буде обовязуючий. Приготовання зелїзничих компаній до сього страйку коштували їх 2 міліони долярів.

В Ню Йорку заносить ся на новий страйк.

Ню Йоркови грозить новий страйк: 15.000 робітників занятих при чищеню улиць заявили міському урядови, що небавом будуть страйкувати. Вони кажуть, що їм належить ся 8 годин працї денно, бо так право приписує, але доси вони працювали все по 12, а навіть і по 15 годин денно.

Закон в обороні дїтий.

В суботу, 2. вересня б. р., президент Вілсон підписав біл (законопроєкт) в обороні дїтий. Новий закон забороняє вивозити дїточу продукцію з одного стейту до другого. При підписуваню білу був присутний секретар бюра працї, Вілсон, сенатор Робінсон, посол Кетінґ, предсїдателька дїточого бюра в департаментї працї — панї Юлїя Лейтроп та много инших мущин і женщин.

„Я хочу сказати вам, що підписую сей біл з правдивим зворушенєм, — заявив президент Вілсон, — бо знаю, як довго треба було бороти ся, щоби вкінци підписати його. Я знаю, як він причинить ся до здоровля і сили сеї держави, а також для тих, до кого він відносить ся (до дїтий). Я є правдиво гордий, що причинив ся до ухваленя сього закона. Я ущасливив державу і врадував самого себе".

Новий закон забороняє вивозити до инших стейтів вироби тих дїтий, котрі числять меньше ніж 16 лїт житя.

Про паралїж.

Зі Стемфорд, Конн., доносять, що там помер 28-лїтний мущина, упавши жертвою паралїжу. Др. Емерсон з Ню Йорку заявив перед комісією здоровля, що він винайшов пять способів поборюваня паралїжу: 1) Спустити 1. до 2 унцій хребетного водистого плину, щоби зменьшити натиск на нерви. 2) На місце спущеного плину впустити сировицї з крови тих людий, що колись були хорі на подібний паралїж. 3) Спаралїжовані місця защіпити звичайною, здоровою кровю иншого чоловіка, 4) Спаралїжовані місця запускати адреналїном. 5) Спаралїжовані части тїла защіпити сировицею кінської крови.

Нова підземна зелїзниця Мангатан-Квінс, Н. Й.

З днем 17. вересня б. р. віддаєть ся до публичного ужитку нову підземну зелїзницю в Ню Йорку. Зі стацїї „Гренд Сентрал" треба перейти улицею около 500 кроків на схід і там входить ся до нової підземної стацїї, з котрої будуть курсувати поїзди до Квінс.

Велика ледова гора близко берегів Канади.

Капітан російського корабля „Иртиш", який прибув вчера до Ню Йорку зі Шкотії, запевняє, що недалеко берегів півострова Лябрадору (Канада), о 3 милї від рога Чарлс, пливе ледова гора, довга на одну милю. Ся гора вистає 300 стіп понад воду, а около 660 стіп є занурена у водї. Про се повідомлено найблизші пристанї і кораблї, щоби остерегти їх перед небезпекою.

Тиф межи мілїцією.

Між американською мілїцією, котра розтаборила ся над мексиканською границею, стверджено три случаї тифу. Лїкарі старають ся ще в зародку знищити його і не допустити до дальшого розширюваня. Длятого всїм жовнїрам заказано пити неперварену воду і їсти сирі овочі.

Батько убив свою дочку.

В недїлю рано у шпиталі „Нікербокер" в Ню Йорку померла 18-лїтна дївчина. Померла від ран, які завдав їй її батько. Батько був сторожем дому під ч. 109 Вест 102 улиця. Від якогось часу часто запивав ся і, приходячи домів, сварив ся з жінкою, а навіть побивав її. В суботу в ночи повторила ся тасама історія, в котрій однак упала жертвою його дочка. Вже всї спали, як батько прийшов домів. В хатї зачав він сварку з дочкою і заки всї побудили ся, дочка лежала вже на долівцї пробита ножем в груди і просила помочи. Сейчас завізвано лїкаря і по огляненю рани забрано її до шпиталю. Звироднїлого батька арештовано і припроваджено до умираючої дочки, де вона ствердила автентичність убийника. Дочка перед смертию плакала і жалувала ся на батька, котрий з пиянства позбавив її житя. Вона мала другого дня (в понедїлок) вийти заміж.

З жалю повісив ся в арештї.

В однім з арештів у Бронкс, Н. Й., знайдено трупа молодого хлопця. Він подер матерац, зробив з нього сильний мотуз і повісив ся на нїм. На столику лежала картка з написию: „До того, що мене заарештував: Я взагалї невинуватий. Не знаю, з якої причини мене заарештовано. Менї встидно повертати відси до дому і до своїх знакомих. Мою невинність пояснять вам найблизші днї"... Його заарештовано минувшої недїлї під закидом влому до склепу і під закидом крадїжи двох пачок циґаретків.

Як не мож оженити ся, то пощо жити?

Таке питанє поставив собі С. Гірш, властитель склепу в Ню Йорку, і відповів на нього самовбийством. Він був родом з Києва і приїхав тут з родиною. 15 лїт минуло від їх приїзду до Америки. За той час його сестри повіддавали ся, а братя поженили ся, лише він один не міг знайти для себе жінки. Недавно минуло йому 30 лїт житя і він, роздумуючи над своїм нещастєм, постановив позбути ся житя. В середу рано найшли його удушеного ґазом, а при нїм були листи, в котрих він вияснює причину самовбийства.

Танцї — запомога для страйкуючих дївчат.

Комітет юнії робітниць в Ню Йорку довго думав над способом, який піддержав би 5.000 дївчат, страйкуючих по фабриках паперу. Невідрадні відносини змусили 1.200 дївчат повернути назад до роботи. Щоби ратувати прочих 5.000, комітет зарядив на понедїлок вечер (4. с. м.) великий баль в Вебстер Гол при 11 ул. і 3 евени. Кождий танець має бути плачений. В сей спосіб призбираєть ся більша сума гроша і юнія буде вслїд дальше поборювати компанїстів.

Помер по 67-дневнім постї.

Лїкар-окулїст, др. Г. Гофман в Юнґставн, О., розпращав ся з житєм по 67-дневнім постї. Труп його — се шкіра і кости. Очи запали ся і він цїлий почорнів наче земля.

Учений радить убивати котів.

В Злучених Державах начисляють найменьше 25 міліонів котів. Ходять вони по улицях, або живуть по домах разом з людьми.

Звісний в Америцї орнітольоґіст (чоловік, що займаєть ся дослїдами птиць), Едвард Г. Форбуш, заявляє, що ніщо не приносить стільки шкоди для людий, як коти. Коти — після думки Форбуша — є головними розносциками недуг і пошестий. Коти причиняють ся до значної смертности дїтий, бо вони розносять слабости і заражують других.

Щоби накормити 25 міліонів котів, треба 75 міліонів долярів річно. Люди годують тепер котів тим, що самі їдять. Длятого лише є навчити котів ловити миши, щурі, ящірки і т. п. зьвірята, бо лише тодї коти були би пожиточні для чоловіка. Форбуш обстоює за тим, аби кождий, хто хоче держати кота, мав позволенє від міського уряду і платив за се податок. Тодї зменьшилоб ся число котів-вандрівників.

Що коти є справдї шкідливими для держави і людий, вказують на се хоч би й отсї дати: стейт Масачусетс стратив в 1913 р. 9 міліонів долярів, аби винищити котів; в цїлих Злучених Державах зїдають коти 3 міліони 500 тисяч полевих пташків; на 100 умерших дїтий трафляєть ся 14 до 15, котрі умирають лише тому, що їх заразили коти.

Міліоновий процес проти зелїзничої компанії.

Проти зелїзничої компанії „Ню Йорк, Ню Гейвен енд Гартфорд" розпочали судові власти процес о 160 міліонів долярів. Оскаржених є 5 шеровців згаданої компанії. Чи вдаєть ся урядови стягнути сї гроші, годї знати, але скорше — ні. Оскаржені шеровці (уділовці) мають маєток, якого сума виносить лише 1 міліон 250 тисяч долярів.

ВІСТИ З КАНАДИ.

Купили „Народний Дім".

Дирекція Товариства „Народного Дому" у Вінніпеґу закупила „блок" п. Василя Хлопана і оберне його на Народний Дім. Цїна купна виносить $19.750 (разом з процентом) на річні сплати.

Огонь в Онтеріо погас.

Зливні дощі в Онтеріо, які перепадають в послїдних днях, погасили великий огонь лїсів. Після урядового обчисленя 252 особи стратило житє підчас пожарів.

Мороз в Канадї.

В західній Канадї був минулого тижня мороз, який ушкодив в деяких місцях огородовину, а в деяких і збіже.

НОВИНКИ.

Третий пісний день в Австрії.

З Відня (в Австрії) доносять, що в цїлій австро-угорській державі заведено третий пісний день в тижни. В тім днї не вільно їсти жадного мяса, кромі баранини.

Підвисшенє податків в Австрії.

Австрійське правительство рішило підвисшити податки, а також завести деякі нові. Нові податки наложено на „перегони". Правительство порішило також взяти в свої руки продукцію сірників.

Румунська мова в Бесарабії.

Російський міністер просьвіти видав розпорядженє, щоби у всїх школах в бесарабській ґубернії завести московську і румунську мову, яко викладову. Обі мови маєть ся трактувати на рівнї.

Як російська полїція „нищить" альноголь.

Судові власти в Смоленску (Росія) посадили в тюрму полїційного надзирателя Рославля Іванова. Іванов зорґанїзував був шайку своїх знакомих, котрі мали вислїджувати торговців альноголем. Коли викрило ся, що хтось справдї продавав горівку, то Іванов списував тодї протоколи, купци оставляв у спокою, а горівку конфіскував. По часї протоколи затрачували ся, а „благонадьожну водку" роздїлювано між членів шайки. Власти викрили се. До шайки належало богато городових, околоточний, жандарм і кілька штатських.

Зелїзниче получене між Швецією і Росією.

Між шведським і російським правительством прийшло до порозуміня в справі зелїзничого получення між обома державами. Швеція згодила ся побудувати на рицї Торне, яка творить границю між обома державами, міст, по котрім мають курсувати зелїзничі поїзди.

Англії грозить зелїзничий страйк.

В анґлїйськім парляментї ведуть ся наради щодо майбутнього страйку зелїзничих робітників. Секретар юнії робітників, будучи присутним на парляментарнім засїданю, заявив послам, що марево страйку є досить грізне. Вина сього спадає не на робітників, котрі домагають ся підвисшеня платнї, але на правительство. Всї продукти так дуже подорожіли, що робітники змушені жадати підвишки за працю. „Моє останнє слово, панове посли, є — сказав секретар юнії, — щоби обнизити цїну житєвих продуктів, або підвисшити платню робітникам; инакше буде страйк".

Жовнїри знайшли міліон франків в окопах.

З Парижа доносять, що 4 французькі жовнїри знайшли 1 міліон франків в окопах над рікою Сомою. Про се донесено головному командантови, але властитель не зголошував ся. Власти рішили подїлити ті гроші між жовнїрів. 20.000 франків дістане той жовнїр, що віднайшов ті гроші, а прочі його військові товариші дістануть по 4.000 франків.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сій рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів. —Коли шукаєте заняття.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте агентів до пошireня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, гросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешкане, з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінятись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

Пошукую свого швагра **ПЕТРА ВАНДИК** з Угринова, пов. Сокаль. Перебував в Пасейк, Н. Дж. Голоситись на адресу: Samson Chaus, Spring Valley, N. Y. 07

Пошукую **ВАСИЛЯ КОТИК** з села Розгірче, пов. Стрий. Перебував в Балтимор, Мд. Хто би о нім знав або він сам, хай зголосить ся на адресу: Stephen Lechnik, 333 Ave E. Bayonne, N. J. 07

Пошукую тіточного брата **ПАВЛА ГНАТА** з села Велике Поле, пов. Городок. Перебував в Бофало, Н. Й. Голоситись до: Pawlo Martyn, 130 Hayes Street, Chester, Pa. 07

Пошукую в важній справі свого швагра **ІВАНА СОРОХТЕЙ** з села Мостищі, пов. Калуш, який від 4 літ перебував в Рочестер, Н. Й. Моя адреса така: Prokip Pukisz, 2471 C. Street, Calumet, Mich. 07-09

Вп. **АНТІН ШЕРЕМЕТА**, перебував в Рочестер, Н. Й., в важній справі зволить ласкаво подати свою адресу до: N. D. W., c/o Amer. Ukrainian Ex hange, 520 E. 6 Str., New York, N. Y. (7

ЮЛІЯ ЧИХ (c/o Белецкі, 113 Іст 3 улиця, Ню Йорк, Н. Й.) пошукує в важній справі **СТЕФАНА КРИВОГО**, що мешкав в Ню Йорку під ч. 538 Іст 14 улиця. 105-07

НА ПРОДАЖ ФОНОГРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім стані. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: Mrs. Petrak, Room 1, 98 East 7th St., New York, N. Y. 95-07

ХТО З РОДИМЦІВ знає віндоклінерську роботу і має охоту виїхати на Савт, нехай приїздить до мене. Буду платив $50 місячно і помешкане, а потім більше. Тікет вишлю даром. Пишіть по інформації до: John Adamowicz, 420½ Union St., Nashville, Tenn. 106-9

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ

і слухачка нюйорського університету учить англійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Підготовляє також до шкіл промислових: технічних, механічних і торговельних. Інформації устні або писемні уділює: 07—
M. SCHWARTZ, 168 E. 89th St., Tel. Lenox 6093, New York, N. Y.

ПОТРІБНО МАШИНІСТІВ, ТОКАРІВ В ЗЕЛІЗІ ДО ВСЯКОГО РОДА МАШИН, ВПРАВНИХ І ПОМІЧНИКІВ ТА ЗВИЧАЙНИХ РОБІТНИКІВ. Стала робота, де нема непорозумінь робітничих. Голоситись до: Employment Bureau, Bethlehem Steel Co., So. Bethlehem, Pa. 07-119

Телефони: 2274 / 3366 Orchard

КОЛИ ПОСИЛАЄТЕ ГРОШІ СВОЇМ РОДИНАМ ДО РІДНОГО КРАЮ, ТО ПОСИЛАЙТЕ ЇХ ЛИШЕ

через

„Американсько-Українське Бюро"

ЗАІНКОРПОРОВАНЕ ПІСЛЯ ПРАВА СТЕЙТУ НЮ ЙОРК.

З ПРИЧИНИ ВЕЛИКОЇ І ЧАСТОЇ ЗМІНИ ЦІНИ ГРОШИЙ, ПОСИЛАЙТЕ ГРОШІ В ОКРУГЛИХ СУМАХ В ДОЛЯРАХ, А БЮРО ВИШЛЕ ЇХ ЧИСЛЯЧИ ПО НАЙНИЗШІМ КУРСІ.

ГРОШІ ПОСИЛАЙТЕ МОНИ-ОРДЕРАМИ АБО В РЕДЖІСТРОВНИХ ЛИСТАХ НА АДРЕСУ:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

Пошукую свого брата **ТЕОДОРА ТАНАСЮКА** з Глиниці, пов. Вашківці, Буковина. Хто би подав мені його адресу, дістане нагороду. Голоситись до: Fred Szmigelsky, Box 307, Barberton, Ohio. 106-7

ПОТРІБНО 10 ДО 15 ДІВЧАТ, у віці від шіснайцять літ до легкої фабричної роботи; платня **$6.00** до **$7.00** тижнево вже підчас науки; вправні в роботі зароблять **$9.00** до **$15.00** тижнево; фабрика чиста і видна.

AMERICAN MUSICAL SUPPLY CO.,
451 Communipaw Ave., Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО СИЛЬНИХ РОБІТНИКІВ, не перевисшаючи 35 літ житя, до науки відливаня „радієйторів" в однім з пенсильванійських фабрик. $2.50 денно підчас науки. По двох тижнях можна заробити $3.00 до $3.50 денно на акорд. Мешканє з харчом можна тут дістати у Славян, Мадярів або Німців. Нема страйкових непорозумінь ані воєнних замовлень. Добра нагода для вивченя сего фаху і добра платня підчас науки. Листи адресувати: UNITED STATES RADIATOR CORPORATION, West Newton, Pa. 101—

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОГА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; грамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цінних річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальога. 46—
UKRAINSKA KNYHARNIA,
951 W. Erie St., Dept. II. Chicago, Ill.

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА: ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—
M. PETROWSKY, Family Liquor Store, 1500 S. 3-d St. St. Louis, Mo.

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ І БУЧЕРНЯ. Добра нагода аби свій чоловік, Українець, купив сей інтерес. Більше як 100 фамілій Поляків, Москалів, Українців є костумерами, а нема другого славянського штору. Хто купить не пожалує, а подякує. Продаю задля важної приватної причини. Зголошуючим ся о купно подам сю причину листовно. Ціна разом з будинком дуже приступна, $1.800 долярів. Голоситись на адресу: MARTIN HALAS, Box 437, New Market, N. H. 03-08

Др. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШНУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ВСІ СЕКРЕТНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

DR. JOHN SMITH, JR.,
327 E. 17 Street, New York, N. Y.
Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493. 86—

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ КОЖДОГО!

Купіть собі отсей срібний годинник а напевно заощадите половину. Годинник сей є чисто срібний, машинерія в нім ніклева і має 11 камінів. Він є дуже міцний і гарно викінчений і ґарантований на 25 літ. Кождому, хто купить, висилаємо писемну ґаранцію і золотий ланцушок ДАРОМ. Годинники сі продають ся по шторах по $8.00, а ми продаємо по фабричній ціні, БО ЛИШЕ ПО $5.00. Не потребуєте висилати гроший при замовленю, лише витніть сей купон і пришліть до нас, що ви хочете сей годинник, а ми вам його сейчас вишлемо відворотною почтою. Гроші зложите тоді, як вам годинник доручать. Наколиб кому з вас не сподобав ся, зверніть назад, а ми вам сейчас звернемо гроші і повні кошта. Замовленя шліть на адресу: 95в—

WATCH SELLING CO.,
951 W. Erie Street, Chicago, Ill.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮВІЛЕР, котрий провадить інтерес від кількох літ, має на складі: годинники, перстені, шлюбні обручки і всякі инші срібні, золоті і діяментові річи, котрі можете набути таньше у свого як у других. За готівку і на сплату. В потребі приходіть на адресу:

Ф. В. Матилькевич
408 E. 5th St., New York, N. Y.

ELIAS ROSENTHAL
ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
АДВОКАТ
В АМЕРИЦІ.
Практикує понад 25 літ в тутешних судах і є добре всім знаний.
302 Broadway, New York, N. Y.
13th floor 100-

500
ДЕШЕВИХ
ФАРМ
НА ПРОДАЖ

в стейтах
ОГАЙО, ПЕНСИЛЬВЕНІЯ, МІШІҐЕН І ТЕНЕСІ.

ПОСЕРЕД ВЕЛИКИХ МІСТ ЯК КЛІВЛЕНД, ІРІ, ЙОНҐСТАВН І ПІТСБУРҐ. ЗЕМЛЯ НЕЧИЩЕНА ВІД 4 ДОЛЯРИ ЗА АКЕР І ВИСШЕ; ДО 10 ЛІТ СПЛАТИ.

Кошта подорожи купуючим звертаємо. — Пишіть по новий 102— катальоґ до:

R. T. HURDLE LAND COMPANY,
3349 E. 55th Street.
CLEVELAND, O.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН
СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.
При лїченю уживає електричних машин X-RAY. 79-
Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!
„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"
Про Мужиків, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.
Книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку.
ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.
Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

$10 ЗА НАУКУ ШОФЕРСТВА **$10**

Пощо платити більше? Чому маєте бути невільниками в шапах, коли можете стати своїм босом і заробляти по $25 тижнево і висше. Наша школа має найліпше і найбільше заосмотрене в сім обсягу в Америці. Се є одинока школа, в якій учать шоферства і реперованя на всяких новомодних автомобілях, як Chalmer's, Buick, Cadillac, „Hudson Super Six", 1916-1917 модель. Вчимо в українській мові. Також стараємось о посади. Харч і мешкане для позаміцевих дешево. Ґарантуємо студентам диплёми. Оглянъте нашу школу і самі оціні́ть.
Уважайте на нашу адресу:
ARENA AUTO SCHOOL, 210 W. 50th St., (Близько Бродвею)
NEW YORK, N. Y.
Безплатні інструкції механізму для шоферських студентів — се доказ користий, які дає наша школа.
Незабудьте зайти вперед до нас.

Др. І. Спіллінґер
Порада і оглядини
ДАРОМ.

Застарілі хороби можна вилїчити без ужитя затроюючих лікарств при помочи електрики. Рівнож в богато случаях, що давнійше вимагали операції, можна вилічити ся є много лучше тим самим способом, без ужитя ножа. 79—

Маю також машину, за помочию котрої можу бачити нутро людського тіла і пізнати причини хороби, а другою машиною можу впровадити струю електричну до тіла і вбити заразливі бактерії, які є причиною всіх недомагань. Та метода лічення є не тілько нешкідливою але і приємною для пацієнта.

Dr. J. SPILLINGER
153 E. 18th St., New York, N. Y.
при стації елевейтра 3-ої евені і субвею.

Години офісові: від 9. рано до 12. пол., ві вторек і пятницю від 9. рано до 7 вечер, в неділю від 9 до 11 рано

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР з довголітною практикою перепроваджує всілякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.
Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер
Адреса:
JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 516, New York, N. Y.
Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені, і. стація від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

НАЙБІЛЬШИЙ ЗАКЛАД ДЕНТИСТИЧНИЙ
НА ВСХІДНІЙ СТОРОНІ МІСТА НЮ ЙОРКУ.
ЗУБИ ПІСЛЯ НАЙНОВІЙШОЇ МЕТОДИ.

Вставляємо нові зуби, які будуть знаменито виглядати і послужать Вам як Ваші власні. — Витягаємо зуби рішучо без болю.—Робота ґарантована.—Ціни уміркованї.
Dr. A. H. CHAIKIN, Chirurg Dentist,
293 E. 10th Street, cor. Ave. A., New York, N. Y.
Години офісові: щодня від 9. рано до 9. веч.; в нед. від 9. рано до 2. поп.

Женщина-адвокат.
Обзнакомлена з відносинами еміґрантів в Америці.
Веде справи в цивільних і висших судах з найліпшим вислідом.
Безплатні поради незаможним уділяє від 5-ої до 6-ої веч. 06св
R. E. JANOER, 132 Nassau Street NEW YORK, N. Y., Room 801. Tel. Beekman 4654

$15 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $15

Чому маєте ходити без праці або мало заробляти, коли можете мати легке і добре платне занятє, все на сьвіжім воздусі.
Ми вивчимо Вас на шофера і автомобілевого механіка протягом 3 тижнів в день або вечерами і постараємось для Вас по укінченю курсу о добру роботу. Наша школа є першою і найліпшою в тім краю, в якій учимо після найновійшої методи а не як другі. Властитель сеї школи є інспектором автомобілів, і тому він знає ліпше вчити як другі.
Прийдіть до нас ще нині, розмовитись у своїй мові; офіс отворений до 9-ої вечер. Лайсенс ґарантуємо. 41—
Маємо дешеві мешканя для учеників з провінції.
NEW YORK AUTO SCHOOL,
302 E. 14th St., близько 2-ої Ave.,
New York City

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Street, NEW YORK, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.
СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР.

Лічить успішно всї жолудкові недуги; легких, нирок і всї другі внутрішні недуги. Лічить падачку і секретні недуги мущин і женщин. Щеплене проти сифіліса і ріжні иншї операції. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всї скірні викиди, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам вироблює ліки.

Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в неділі і сьвята. Хто не може приїхати нехай пише до нас. 79—

ЯКЕ ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ!
Коли Ви є блїді і хорі на якусь кровну або шкірну недугу, зміцніть Ваш орґанізм через уживане „Builup" Strength Pills. Ціна $1.00. 04-07
THE FRIESPILL CO.,
36 East 7th St., New York City.

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"
наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотіли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ
ГАРНУ
КНИЖОЧКУ
Присилайте адреси до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НАЙБІЛЬШИЙ ЗАРОБОК!
ПОТРЕБУЄМО АГЕНТІВ
ДО ПРОДАЖИ ФАРМІВ, ЛОТІВ І ДОМІВ В МІСТІ, де купуючи робітник одержить сталу працю, а бізнесіста заложить добрий інтерес. Спосібним платимо від 20 до 50 дол. тижнево. Пишіть зараз по інформації до:
B. - LINCOLN CO.,
309 Broadway Room 210 New York, N. Y.

ДОКТОР КАРЛО ҐРАФ
СЛАВНИЙ ЛІКАР ЗІ ЛЬВОВА, ГАЛИЧИНА

від 25 літ СПЕЦІЯЛІСТА в Ню Йорку від недуг СЕКРЕТНИХ і СИФІЛІСА у мущин і женщин. ДР. ҐРАФ має СПЕЦІЯЛЬНІ МЕДИЦИНИ З ЕВРОПИ до ЗАПУСКАНЯ під ШКІРУ і ҐВАНРАНТУЄ СКОРЕ виліченє.
ДР. ҐРАФ має також X-RAYS машини. — ПОРАДА БЕЗПЛАТНО.
Години офісові: щодня від 12. в пол. до 7. вечер, з вимком неділь.
DR. C. GRAF, 411 West End Avenue, cor. 80th St., NEW YORK, N. Y.
Як їхати до мене: Субвейом (льокал) до стації 79-ої улиці, або елевейтром 6-ої або 9-ої евені до стації 81-ої улиці, або карою Бродвей і Амстердам евеню до 79-ої улиці. 105-11

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

ХОДИТЬ О ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ.

КРАЯНЕ! ЧИ ТИ ЧУВ О ТВОЇМ НАЙЛІПШІМ ПРИЯТЕЛЮ?

Твоїм найліпшим приятелем є загально звісне сьвітової слави

ВИНО ЛІЧНИЧЕ „КАЛЬВАРІЙСЬКЕ"
REG. U. S. PATENT OFFICE

Є се средство покріпляюче, улегчує травленє, лічить катар жолудка як й инші недуги жолудкові — нестравність, запір. Додає апетит, лічить нервовість, безсонність, брак крови, біль голови і т. д.
Хто раз попробує — поручить се випробоване средство всім своїм знакомим. Попробуй і переконай ся.
Тисячі подяк одержуємо щодня.
Ціна Фляшки лише одного доляра; шість фляшок $5.00. До набутя у всїх аптиках, у спеціяльних агентів, або прямо у фабрикантів, на адресу: 108св—
D. WROBLEWSKI & CO., Dep. 50, 196 E. 4th St., NEW YORK, N. Y.

ОДИНОКА АВТОМОБІЛЕВА ШКОЛА,
ІСТНУЮЧА ВІД 1905 Р., ДЕ УДІЛЯЮТЬ ІНСТРУКЦІЙ У ВАШІЙ РІДНІЙ МОВІ.

Наша довголітна репутація і велике число вдячних листів від наших учеників, дає нам право сказати, що наша школа є одинокою, з якої Ви будете вповні вдоволені. Ми вчимо після найновійшої методи їздити автомобілями всяких моделів, як також вмію направляти усї части механізму машини. Маємо свій власний гарадж при школі, де можете розпізнатись з ріжними машинами. Зголосїть ся особисто і упевніть ся про правдивість наших слів. Наш інструктор має цертифікат зі свого механічного образованя, затверджений властию. — ПОВНИЙ КУРС $15.00. Час науки необграничений. 100—
INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES
147 EAST 40th STREET, Dept. 52, NEW YORK CITY

Портрет
Івана Франка

Щоби прийти в поміч тим товариствам, братствам і організаціям, які хочуть сьвяткувати память Івана Франка концертами чи вечерками, видала „Свобода" портрет Івана Франка. Портрет є друкований на гарнім папери, величини 14x19 цалів, отже надасть ся зовсім до прикраси концертових гаь, читалень та инших товариських льокалів. Пожаданим було би, щоби кожда українська родина завісила в своїй хаті портрет Франка, побіч портрету Шевченка, Хмельницького й инших визначних Українців.

Ціна портрету Франка дуже низка, бо виносить

лише 25 центів

і то вже з почтовою пересилкою.

Замовленя висилайте на адресу:
„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Dr. JULIUS
MARTINSON
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЛІКАР,
УКІНЧИВШИЙ НАУКИ В УНІВЕРС. РОСІЇ І НІМЕЧЧИНИ, СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЖЕСЬКИХ І ЖІНОЧИХ.
Лічить успішно всякі недуги мущин і женщин, має значну кліентелю між Українцями і радо уділяє всякі поради устно і на листовні запити.
Години офісові: від 8-10 рано, від 12.30-1.30 в пол. і від 6-8 вечер. В неділї: від 8-10 рано і від 1-2 попол.
295 E. 10th St., NEW YORK, N. Y.
слідуючий дім рога Ave. A.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ
ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!
написав Антоній Ів. Нагорянський.
Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.
Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Друкарня „Свободи"
виконує
СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,
як:
ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ І КОНЦЕРТИ.
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.
КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.
СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.
Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".
Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?
А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОҐЕНБЕРҐ,
славний спеціяліст зі старого краю
поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.
ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—
Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи спеціяліста з Відня.
Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.
На відповідь залучіть почт. марку.
Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ДАРОМ! ІНФОРМАЦІЇ ДАЄМО ДАРОМ! ДАРОМ!
ЗАКИ КУПИТЕ ДІМ — ЗАКИ КУПИТЕ ДІМ

ЛЬОТИ АБО ФАРМИ В ЯКІЙНЕБУДЬ КОМПАНІЇ, ВІД СПЕКУЛЯНТІВ, ПОСЕРЕДНИКІВ АБО АГЕНТІВ, КОТРІ ПЕРЕД КУПНОМ ОБІЦЯЮТЬ ЗОЛОТІ ГОРИ, А ПО КУПНІ ОБІЦЯНОК НЕ МОГУТЬ ДОДЕРЖАТИ, БО НЕ Є В МОЖНОСТИ; КОЛИ НЕ ХОЧЕШ, ЩОБИ ВАС ОШУКАЛИ, АЛЕ ХОЧЕТЕ БУТИ ЗАДОВОЛЕНІ ЗА СВІЙ ТЯЖКО ЗАПРАЦЬОВАНИЙ ГРІШ, ЗГОЛОСІТЬ СЯ ВПРОСТ О БЕЗПЛАТНУ ПОРАДУ В СПРАВІ КУПНА АБО ЗАМІНИ ДОМУ, ЛЬОТИ АБО ФАРМИ ДО ПРАВДИВИХ І РЕТЕЛЬНИХ БІЗНЕСМЕНІВ, А ОДЕРЖИТЕ ПРАВДИВУ ПОРАДУ І ІНФОРМАЦІЮ ДАРОМ, ТА НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛУЄТЕ. Tel.: 7993 Cortland.
03-14 Офісові години: від 9-ої рано до 2-ої пополудни.
LINT, BUTSCHER & ROSS, Inc., 21 PARK ROW, 13th floor, Room 1330, New York, N. Y.

DETROIT, MICH.

З великою приємностию повідомляємо своїх приятелів і загал, що ми перенесли ся до більшого і лучше урядженого
МЕДИЧНОГО ОФІСУ І ЛЯБОРАТОРІЙ
які причинять ся до відданя ліпшої услуги і методичної опіки для наших пацієнтів.
СПЕЦІЯЛІСТ в хоробах СКІРИ, КРОВИ і ХРОНІЧНИХ НЕДУГ. Експерт в баданю крови, мочи і т. и.
Doctor M. ROBINSON,
397 Woodward Ave., Detroit, Mich.
Години офісові: 10—1 і 4—8. Сьвята: 10—2.
Уважайте, щоби не загубити нашої нової адреси. Заховайте сей купон.